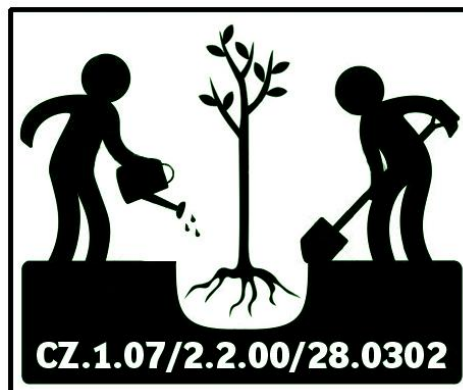

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

9. Škůdci okrasných jehličnanů II.

Hana Šefrová

Inovace studijních programů AF a ZF MENDELU
směřující k vytvoření mezioborové integrace
CZ.1.07/2.2.00/28.0302

2. Žraví škůdci okrasných jehličnanů

2.1 brouci

2.1.1 poškozující jehličí a kořeny (nosatcovití)

2.1.2 dřevokazní (kůrovcovití)

2.2 motýli

2.2.1 poškozující jehličí (obalečovití)

2.2.2 minující (molovky)

2.3 dvoukřídli – hálkotvorní (bejlomorkovití)

2.4 blanokřídli – poškozující jehličí

ploskohřbetkovití

hřebenulovití

pilatkovití

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Klikoroh borový (*Hylobius abietis*)

- deformace kmínků
- uhynutí mladých rostlin borovice

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

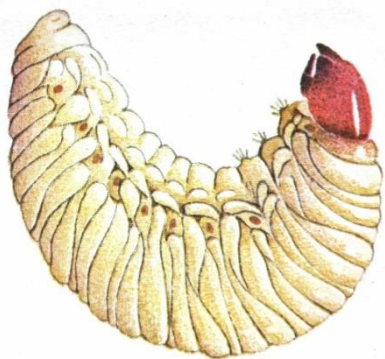
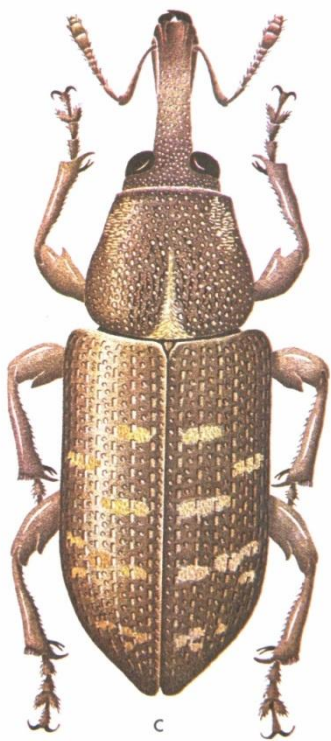

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Klikoroh borový (*Hylobius abietis*)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

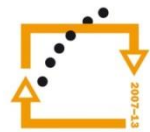
Listopas smrkový (*Polydrusus impar*)

- imaga ožirají jehlice a jemnou kůru smrkových výhonků
- larvy rhizofágní
- 1 generace

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Lalokonosci (*Otiorhynchus* spp.)

- nosec poměrně krátký na konci laločnatě rozšířený, tykadla vkloubena na konci nosce v jamkách
- imaga ožírají jehlice a kůru jehličnanů i listnáčů (kroužkují)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Lalokonosci (*Otiorhynchus* spp.)

- larvy ožirají kořeny trav, bylin, keřů a stromů
- žír larev významnější
  - I. lesní (*O. singularis*) na jehličnanech i listnáčích
  - I. černý (*O. niger*) preferuje jehličnany, méně na listnáčích, ve středních a vyšších polohách
  - I. vejčitý (*O. ovatus*) na mladých smrkových sazenicích, v nížinách

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

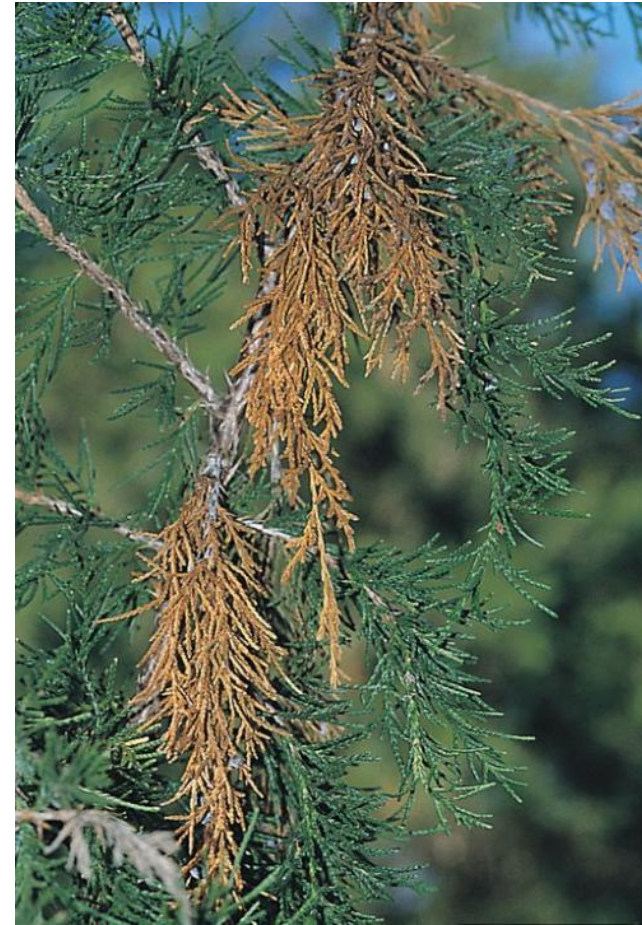

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

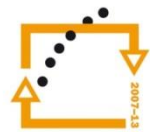
Lýkohub *Phloeosinus aubei*

- na různých druzích jalovců a na dalších okrasných cypřišovitých (*Chamaecyparis*, *Thuja*, *Cupressus*, *Cupressocyparis*)
- v nejteplejších oblastech

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Lýkohub *Phloeosinus aubei*

- 1,5–2,5 mm dlouhý, hnědé krovky, černý štít, paličkovitá tykadla
- prosychání větví nebo celých rostlin, na kůře patrné závrtky a výletové otvory
- dvě generace za rok, dobrý letec, šíří se přeletem, nebo sazenicemi hostitelských rostlin

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Lýkohub *Phloeosinus thujae*

- imaga 1,5–2 mm dlouhá, krátce válcovitá, hnědočerná porostlá krátkými žlutými chloupky
- univoltinní, v slabších kmenech, větvích a větévkách cypřišovitých
- 2 až 5 cm dlouhé dvouramenné chodby s hustými larvovými chodbičkami

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Lýkožrout dvojzubý (*Pityogenes bidentatus*)

- 2–2,8 mm dlouhý, černý, lesklý. štít vpředu hrbolkovaný, vzadu tečkovaný, krovky v řádcích hustě tečkované
- dvě generace za rok, imaga létají poprvé během května a června, podruhé během července a srpna
- požerek tří až sedmiramenná hvězdice
- pod kůrou kmínků, vrcholků a větví, především oslabených nebo odumírajících dřevin, v suchých letech napadá mladé stromy, chřadnou a odumírají

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

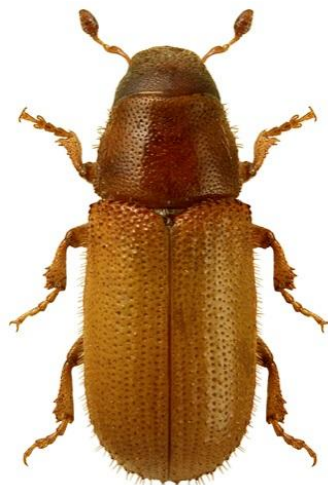

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Lýkohub sosnový (*Tomicus piniperda*)

- 3,5–4,8 mm,
- tmavě hnědý štít
- rezavohnědé až černohnědé krovky
- larva 5–6 mm,
- přezimují imaga na bázi kmenů v borce, v hrabance nebo uvnitř vyžraných letorostů
- oplodněné samičky hlodají na spodních částech kmenů v lýku matečnou chodbu, ve které kladou vajíčka
- v červnu se larvy kuklí na koncích chodeb
- nová imaga v červenci a srpnu vyžírají čerstvé výhony
- 1 generace
- škodí především imaga na výhonech, které se vlivem podzimních větrů ulamují

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Obaleč modřínový (*Zeiraphera griseana*)

- letorosty jsou holé, bez jehličí zejména v horní části rostliny
- smrk *Picea*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

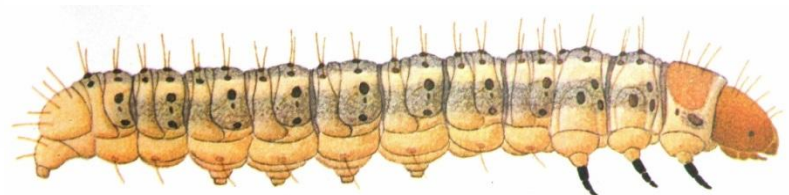
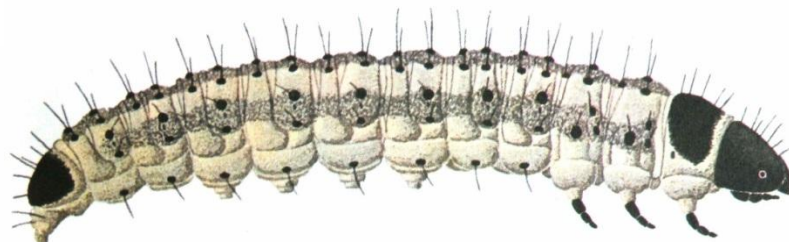
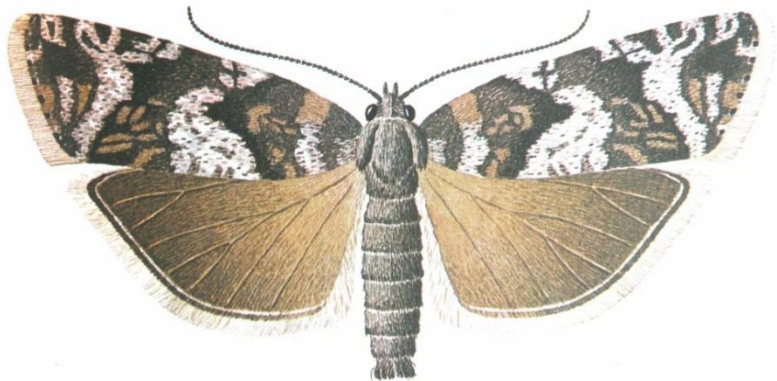

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Obaleč modřínový (*Zeiraphera griseana*)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Mendelova
univerzita
v Brně

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Obaleč prýtový (*Rhyacionia buoliana*)

Obaleč sosnový (*R. pinicolana*)

- pupeny na jaře neraší nebo se ohýbají
- koruny se deformují
- borovice

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

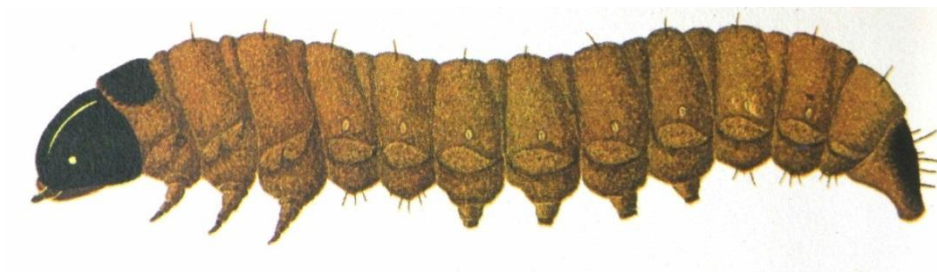
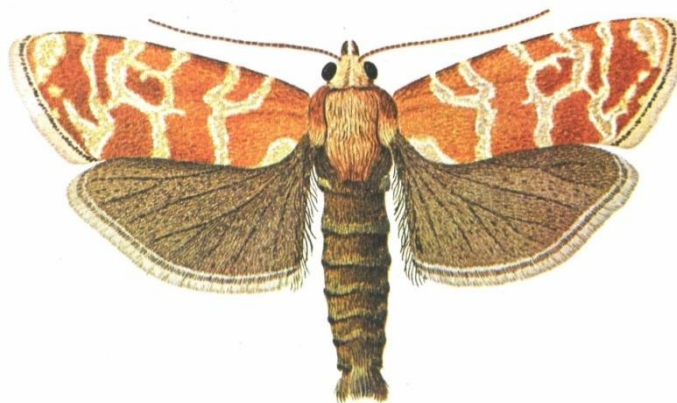
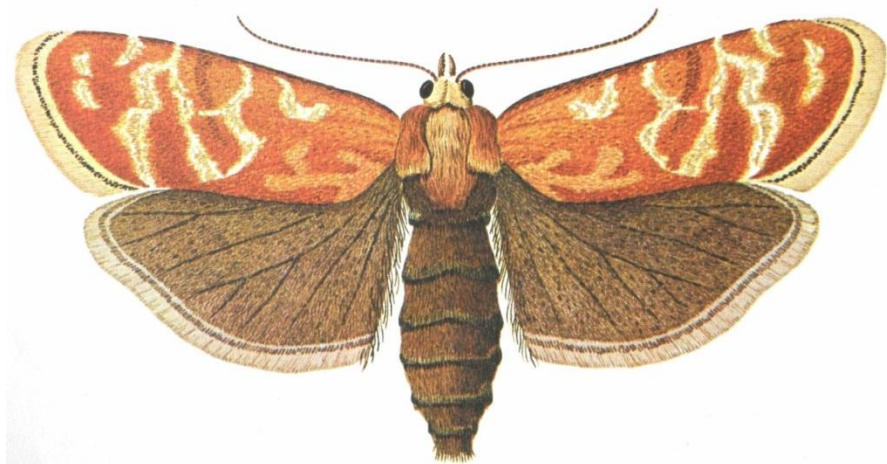

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Obaleč prýtový (*Rhyacionia buoliana*)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Mendelova
univerzita
v Brně

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Molovka zeravová (*Argyresthia thuiella*)

- ČR 1988
- zeraavy *Thuja* spp. a cypřišek *Chamaecyparis lawsoniana*

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Molovka zeravová (*Argyresthia thuiella*)

- jedna generace, imaga se líhnou od první poloviny června do počátku července
- přezimuje housenka čtvrtého nebo pátého instaru ve větvičkách zeravů, kuklí se v květnu v mině
- ochrana v dubnu proti mladým housenkám a koncem června na vajíčka

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Molovka jalovcová (*Argyresthia trifasciata*)

- ČR 1995
- na jalovcích, preferuje jalovec virginský (*Juniperus virginiana*)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

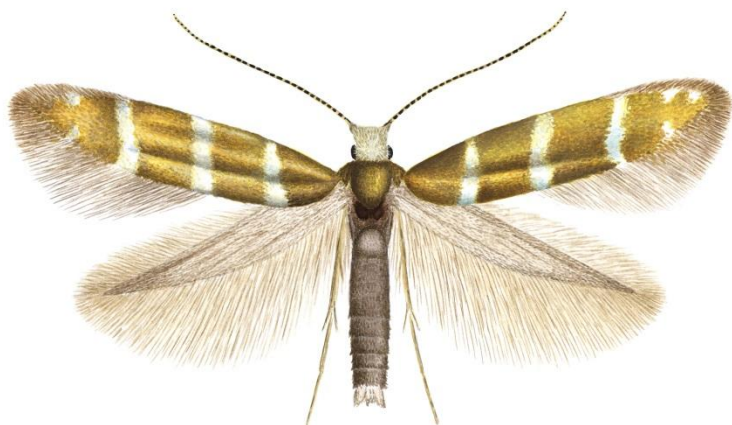

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Molovka jalovcová (*Argyresthia trifasciata*)

- jedna generace, imaga od počátku května do počátku června
- přezimuje kukla v detritu pod stromem
- ochrana kdykoliv od poloviny června do poloviny srpna

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Bejlomorka jalovcová (*Oligotrophus juniperinus*)

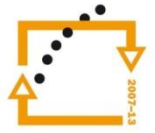

oranžová larva vytváří z vrcholových pupenů jalovců 7–17 mm dlouhé hálky, v hálce vždy jedna larva

- v hálce přezimuje a kuklí se, jedna generace za rok
- vyvíjí se na jalovci obecném

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Bejlo morka *Schmidtiella gemmarum*

- imaga létají koncem května
- háčky 3–12 mm dlouhé, tvořené silně zkrácenými, rozšířenými, vzájemně se překrývajícími jehlicemi s oranžovými larvami

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Ploskohřbetka smrková (*Cephalcia abietis*)

smrk *Picea*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Mendelova
univerzita
v Brně

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Ploskohřbetka sazenicová (*Acantholyda hieroglyphica*)

borovice

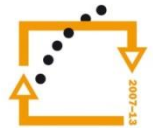
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

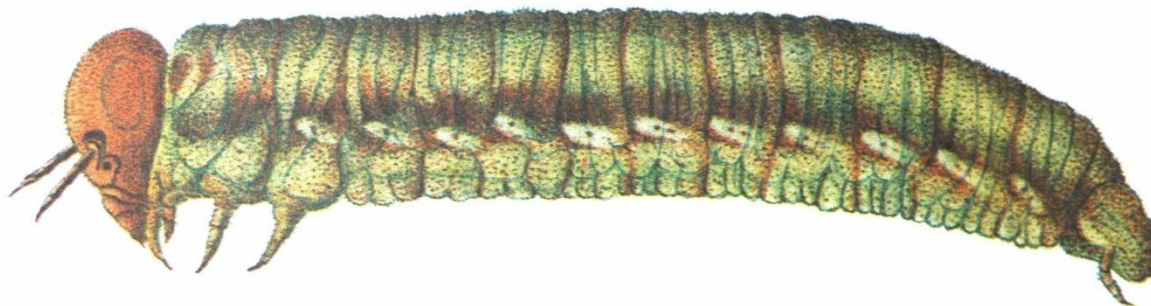
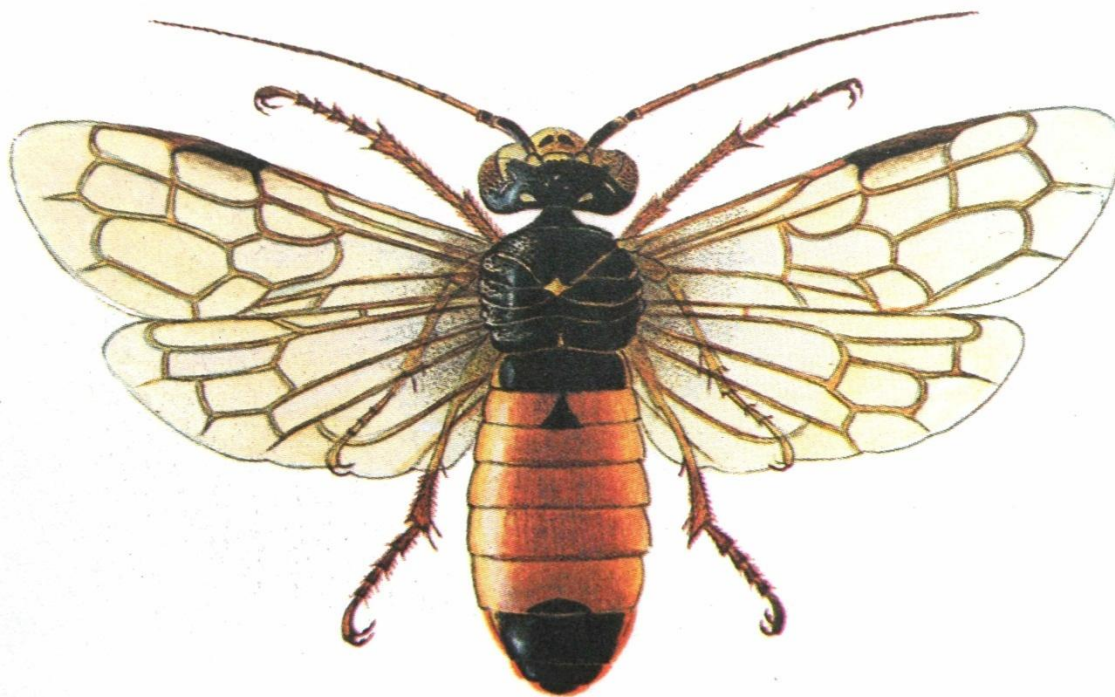
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Ploskohřbetka sazenicová (*Acantholyda hieroglyphica*)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

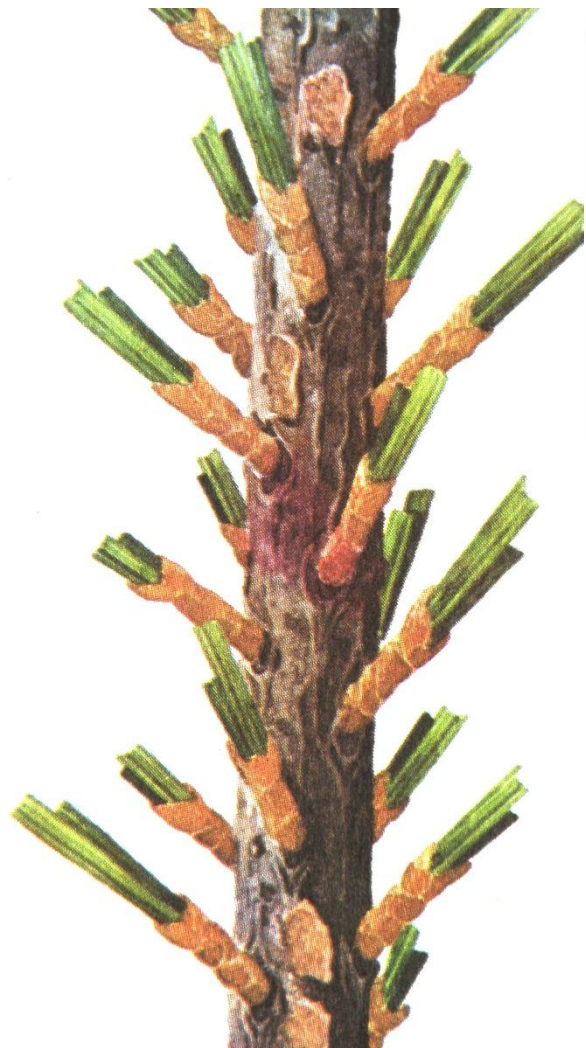

**OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost**

Mendelova
univerzita
v Brně

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Hřbenule borová (*Diprion pini*)

borovice

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Hřbenule borová (*Diprion pini*)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

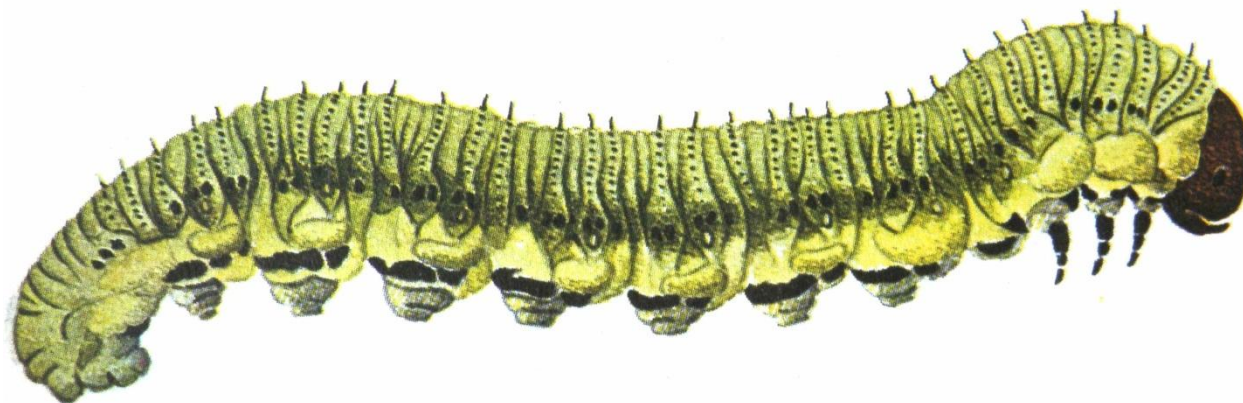

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Hřbenule borová (*Diprion pini*)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Mendelova
univerzita
v Brně

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Hřbenule borová (*Diprion pini*)

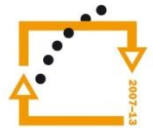
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Pilatka smrková (*Pristiphora abietina*)

výhony ve svrchní části
holé bez jehličí

smrk *Picea*

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

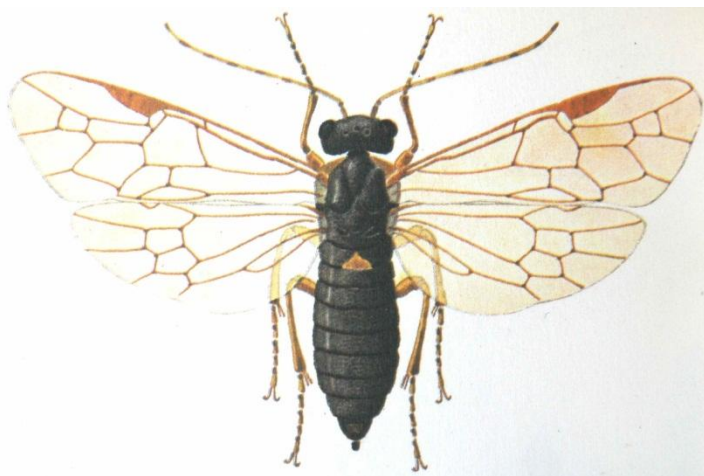

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Pilatka smrková (*Pristiphora abietina*)

- samičky kladou na vnější stranu jehlic mírně narašených pupenů mladých smrků
- žír housenic v květnu a červnu
- škůdce mladých smrků, především středně rašících smrků (v 1. polovině května)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ